

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 18 november 2016

Ö 795-16

ANSÖKANDE STAT

Republiken Turkiet

MOTPART

IC

Offentlig försvarare: Advokat ES

SAKEN

Prövning enligt 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Högsta domstolen förklarar att det finns hinder mot utlämning enligt 10 § andra stycket utlämningslagen av IC till Turkiet.

Dok.Id 125689

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

ES ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av IC med 88 045 kr. Av beloppet avser 53 581 kr arbete, 10 935 kr tidspillan, 5 920 kr utlägg och 17 609 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

UTLÄMNINGSFRAMSTÄLLNINGEN M.M.

Framställningen

Justitieministeriet i Republiken Turkiet har begärt att den turkiske medborgaren IC ska utlämnas till Turkiet för verkställighet av ett fängelsestraff.

Riksåklagarens och ICs inställning m.m.

Enligt riksåklagaren finns det inte hinder mot utlämning.

IC har motsatt sig utlämning och gjort gällande att hinder föreligger främst enligt 4 och 10 §§ utlämningslagen. En utlämning skulle också stå i strid med artiklarna 3 och 6 i Europakonventionen. Det finns även starka humanitära skäl för att han inte ska lämnas ut då hans dotter är svårt sjuk.

IC har i utlämningsärendet varit anhållen den 23–26 november 2015.

SKÄL

Bakgrund

1. Justitieministeriet i Turkiet har till stöd för sin framställning åberopat en dom meddelad den 11 februari 2009 av brottmålsdomstolen i första instans i Adiyaman, som fastställts den 10 september 2012 av appellationsdomstolen. Enligt domen har IC gjort sig skyldig till misshandel vid ett slagsmål med flera inblandade. Brottet begicks den 8 maj 2007. Påföljden bestämdes till

fängelse i tre år, en månad och femton dagar. Domstolen ansåg att gärningen var uppsåtlig och hade skett med användande av kniv, att den hade förorsakat livshotande skada, men att den hade begåtts med anledning av en orättvis provokation.

2. Riksåklagaren har i sitt yttrande angett att gärningen i svensk rätt motsvaras av brottet misshandel alternativt grov misshandel.

ICs uppgifter

3. IC har anfört bl.a. följande. I självförsvar och för att skrämma de tio-tolv män som angrep honom och hans bror viftade han med en fruktkniv. Han var från början osäker på om han hade träffat någon med kniven. Gärningen bör bedömas som ringa misshandel. – Vid förhandlingen inför förundersökningsledaren dagen efter händelsen kom samtliga inblandade överens om att allt skulle läggas ned och ingen skulle åtalas. Alla släpptes och fick gå hem. Tio-tolv dagar efter det att han hade släppts flyttade han till Istanbul och därefter har ingen förrän nu varit i kontakt med honom om händelsen. Han har inte tidigare känt till att han blev dömd för misshandel. – Hans pappa anlidade en advokat vid gripandet. Advokaten var med honom vid förhandlingen inför förundersökningsledaren, men han är osäker på om han lämnade någon fullmakt. Han har i vart fall inte lämnat någon fullmakt efter det att han flyttade till Istanbul.

Högsta domstolens bedömning

4. Högsta domstolen prövar först frågan om det föreligger hinder mot utlämning på grund av att brottet enligt svensk rätt är preskriberat.

5. Enligt 10 § andra stycket utlämningslagen får utlämning inte beviljas om straff för brottet skulle vara förfallet enligt svensk lag. Av 35 kap. 1 §

första stycket 2 brottsbalken framgår att påföljd inte får dömas ut om inte den misstänkte har häktats eller fått del av åtal för brott inom fem år, när det svåraste straffet som kan följa av brottet inte överstiger två år.

6. Brottet som framställningen grundas på är knapphändigt beskrivet i den dom som ligger till grund för begäran om utlämning. Gärningen synes i svensk rätt närmast motsvara misshandel av normalgraden (3 kap. 5 § brottsbalken). Straffet för ett sådant brott är fängelse i högst två år. Det innebär att IC måste ha varit häktad som misstänkt för gärningen eller visas ha fått del av åtalet senast den 8 maj 2012 för att hinder mot utlämning inte ska anses föreligga enligt 10 § utlämningslagen.

7. I frågan om IC har häktats för gärningen eller fått del av åtalet innehåller handlingarna i ärendet svårtolkade och motstridiga uppgifter även efter det att riksåklagaren inhämtat komplettering. I kompletteringen uppges att en advokat utsågs med en allmän fullmakt från notarius publicus i Adiyaman som ombud för IC den 25 juni 2007, samt att IC ”lade i närvaro av sin advokat fram sitt försvar vid rättegångshandling nummer 1 den 11 juli 2007”. I handlingarna anges emellertid att IC inte var personligen närvarande vid rättegången. Turkiet har också genom brottmålsdomstolen i Adiyaman lämnat en sådan försäkran som avses i utlämningslagens 9 § tredje stycket om att IC på grund av sin utevaro har möjlighet att påkalla ny domstolsprövning. I domen redogörs under rubriken ”Tilltalade ICs svaromål i närvaro av hans försvarsadvokat” för ICs inställning till åtalet. Övriga tilltalades inställningar redovisas under rubriker formulerade ”enligt utsaga av den svarande [NN:s] försvar”.

8. Även med beaktande av kompletteringen kan det inte anses framgå att IC senast den 8 maj 2012 häktats eller personligen delgetts åtalet för det brott som domen mot honom avser. Han har också bestritt att så är fallet. Turkiet

synes i stället göra gällande att IC ska anses ha fått del av åtalet genom det ombud som hade utsetts för honom.

9. Prövningen enligt 10 § andra stycket utlämningslagen avser frågan om preskription har skett enligt svensk rätt. Bestämmelsen ska tolkas mot bakgrund av sitt särskilda syfte. Den har traditionellt setts som ett utslag av principen om dubbel straffbarhet; Sverige bör inte medverka till lagföring eller verkställighet i ett annat land, när det inte längre hade kunnat ske något ingripande här (jfr SOU 2011:71 s. 243 och 562). Det medför att även prövningen av frågan om den som begärs utlämnad har häktats eller fått del av åtalet så att preskription hindras ska ske med tillämpning av svensk rätt. När en åtgärd som skulle kunna avbryta preskriptionsfristen har vidtagits i ett annat land, bör det vid denna prövning bedömas som om åtgärden hade ägt rum här i landet (jfr SOU 2011:71 s. 570; jfr även artikel 1.4 i det av Sverige signerade men inte ratificerade fjärde tilläggsprotokollet till den europeiska utlämningskonventionen, CETS No. 212).

10. För att delgivning av åtal ska anses ha skett genom ombud fordras enligt svensk rätt att en fullmakt har lämnats av den tilltalade, att den avser ett visst bestämt mål och att den också ger ombudet behörighet att motta delgivning av stämning i brottmål (se 12 kap. 14 § andra stycket rättegångsbalken). En allmän fullmakt från notarius publicus som också ger behörighet att motta stämning i brottmål uppfyller inte dessa krav. Det framgår inte heller av utredningen att IC har utfärdat en sådan fullmakt som enligt svensk rätt krävs för att ett ombud ska kunna ta emot delgivning av ett åtal.

11. IC har alltså, såvitt framkommit, inte häktats eller fått del av åtalet inom fem år. Brottet som han har dömts för i Turkiet är alltså enligt svensk rätt preskriberat. Det föreligger sålunda hinder mot utlämning av IC enligt 10 § andra stycket utlämningslagen.

12. Vid denna bedömning saknas skäl att pröva vad IC i övrigt har anfört som hinder mot utlämning.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ella Nyström,
Kerstin Calissendorff (referent), Johnny Herre och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Anna Cappelen-Smith